

Skúsenosti z kontrolnej činnosti SIŽP v Žilinskom kraji

Slovenská inšpekcia životného prostredia
Inšpektorát životného prostredia
Žilina

Ing. Mariana Martinková
Liptovský Ján, 11.6.- 12.6. 2015

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA**
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Obsah prednášky

- **Orgány štátnej správy**
- **Zdroje znečisťovania ovzdušia**
- **Monitorovanie emisií TZL**
- **Kontrolná činnosť SIŽP**
- **Oblasti riadenia kvality ovzdušia v okresoch Žilina, Martin, Ružomberok**
- **Záver**

Orgány štátnej správy

- Zákon NR SR č.137/2010 Z.z.o ovzduší
- **Orgánmi ochrany ovzdušia sú:**
 - a) ministerstvo,
 - b) inšpekcia,
 - c) okresné úrady v sídle kraja,
 - d) okresné úrady,
 - e) obce
- Zákon NR SR č.39/2013 Z.z.o IPKZ(integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania ŽP)
- **Orgány integrovaného povolenia :**
 - a) Ministerstvo,
 - b) Inšpekcia

Ministerstvo ŽP SR

okrem iného:

- a) riadi výkon štátnej správy v oblasti ochrany ovzdušia,
- b) vykonáva hlavný štátny dozor v oblasti ochrany ovzdušia,
- c) zabezpečuje prostredníctvom poverenej organizácie (Slovenský hydrometeorologický ústav SR) sledovanie a hodnotenie kvality ovzdušia, prenosu a rozptylu látok znečisťujúcich ovzdušie,
- h) spracováva prostredníctvom poverenej organizácie národné emisné inventúry a emisné projekcie a spravuje **Národný emisný informačný systém o stacionárnych zdrojoch, o ich emisiách** a tieto údaje vyhodnocuje; jeho súčasťou je aj register spaľovacích zariadení s celkovým menovitým tepelným príkonom 50 MW a viac,

Slovenská inšpekcia životného prostredia

- **Inšpekcia , ako orgán ochrany ovzdušia ,kontroluje napr.:**
 - a)** súlad prevádzky stacionárnych zdrojov s dokumentáciou a s podmienkami určenými okresným úradom a obcou,
 - b)** dodržiavanie schváleného súboru technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení na zabezpečenie ochrany ovzdušia určených na prevádzku stacionárnych zdrojov,
 - c)** dodržiavanie emisných limitov, technických požiadaviek a podmienok prevádzkovania stacionárnych zdrojov :
 1. vlastnými kontrolnými diskontinuálnymi meraniami,
 2. na základe výsledkov diskontinuálnych meraní oprávnených osôb,
 3. na základe výsledkov kontinuálnych meraní automatizovaných meracích systémov emisií prevádzkovateľov stacionárnych zdrojov,
 4. na základe výsledkov technických výpočtov.
 - d)** vedenie prevádzkovej evidencie prevádzkovateľmi veľkých zdrojov a prevádzkovateľmi stredných zdrojov,
- Ukladá na odstránenie nedostatkov zistených kontrolnou činnosťou prevádzkovateľovi stacionárneho zdroja opatrenia na nápravu,

Okresný úrad v sídle kraja

- **Okresný úrad v sídle kraja okrem iného:**
 - a) sprístupňuje informácie verejnosti a najmenej raz ročne zverejňuje informácie o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ,
 - c) odsúhlasuje vymedzenie oblastí vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia (napr. oblasť riadenia kvality ovzdušia -ORKO),
 - d) vypracúva, vydáva, zverejňuje program a integrovaný program ,
 - e) určuje ORKO, v ktorých dochádza k prekročeniu limitných hodnôt pre častice PM10 z dôvodu opätovného rozptylu častíc po zimnom posype alebo solení ciest, informuje o tom ministerstvo ,
 - f) vyhlasuje začatie a ukončenie uplatňovania opatrení z akčných plánov a písomne to oznamuje subjektom, ktorých sa opatrenia týkajú, (napr.obec, vyšším územným celkom, prevádzkovateľom zdroja, správcom pozemných komunikácií a pod.) a ministerstvu; priebežne zverejňuje informácie o ich plnení,
- Okresný úrad v sídle kraja môže nariadiť obmedzenie alebo zastavenie prevádzky veľkého zdroja a stredného zdroja (z určitých dôvodov)

Okresný úrad

- **Okresný úrad okrem iného:**
- vydáva súhlas pre veľké zdroje a stredné zdroje a v rozhodnutiach môže určiť podmienky prevádzkovania veľkých zdrojov a stredných zdrojov ,
- **d)** zabezpečuje udržanie kvality ovzdušia,
- **e)** podieľa sa na vypracovaní programu (prekročená limitná hodnota 1 znečisťujúcej látky) a integrovaného programu (prekročená limitná hodnota pre viac znečisťujúcich látok)
- určuje rozsah a požiadavky vedenia prevádzkovej evidencie veľkých zdrojov a stredných zdrojov,
- **g)** spracúva každoročne súhrnné ročné vyhodnotenie prevádzkovej evidencie stacionárnych zdrojov v okrese za predchádzajúci rok a predkladá ho poverenej organizácii v elektronickej forme do 31. mája

Obec

- **Obec pri prenesenom výkone štátnej správy v oblasti ochrany ovzdušia :**
 - a) podieľa sa na vypracovaní a realizácii programu a integrovaného programu,**
 - b) kontroluje dodržiavanie povinností prevádzkovateľov malých zdrojov,**
 - c) vydáva súhlas pre malé zdroje**
 - d) uloží prevádzkovateľovi malého zdroja opatrenia na nápravu,**

Slovenská inšpekcia životného prostredia

Inšpekcia ako orgán integrovaného povolovania:

- vydáva integrované povolenia (IP),
- je orgánom štátneho dozoru pre prevádzky s IP
- ukladá opatrenia na nápravu,
- sleduje výskum a vývoj v oblasti najlepších dostupných techník (BAT) a uverejňovanie nových a aktualizovaných záverov o najlepších dostupných technikách a sprístupňuje tieto informácie zainteresovanej verejnosti prostredníctvom informačného systému,

Zdroje znečisťovania ovzdušia

- Podľa zákona NR SR č.137/2010 Z.z. o ovzduší inšpekcia vykonáva kontroly na zdrojoch:
- Stacionárny : - veľký (VZ)
 - stredný (SZ)
 - malý (MZ)
- **Národný emisný informačný systém (databáza len pre VZ a SZ)**
V ŽA kraji: 1004 stredné + 15 IPK = **1019 SZ**
33 veľké + 38 IPK = **71 VZ**
(priemyselné komíny a výduchy, zdroje vykurovania...)
MZ – databáza sa nevedie (prevaha lokálnych kúrenísk)

Monitorovanie emisií

- **VZ + SZ** : dodržiavanie EL preukazujú:
 - AMS
 - Diskontinuálne oprávnené merania
- kontroly vykonáva Inšpekcia a Okresný úrad
- **MZ** : EL v zmysle legislatívy je stanovený ako tmavosť dymu
- kontroly vykonáva Inšpekcia a obec (len podnikateľov, nie lokálne kúreniská)

Legislatíva

Smernica EP a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách (IPKZ)

(veľké spaľovacie zariadenia, uplatňovanie **prísnejších EL od r.2016**)

Zákon NR SR č.39/2013 Z.z.o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia,

Zákon č. 137/2010 Z.z. o ovzduší,

Vyhláška MŽP SR č. 314/2010 Z.z., ktorou sa ustanovuje obsah programu znižovania emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a obsah údajov a spôsob informovania verejnosti,

Vyhláška MPŽP a RR SR č. 360/2010 Z.z. o kvalite ovzdušia,

Vyhláška MŽP SR č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí,

Vyhláška MŽP SR č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší,

Vyhláška MŽP SR č. 228/2014 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu palív a vedenie prevádzkovej evidencie o palivách)

Prehľad kontrolnej činnosti - podnety na prašnosť, na zápach zo spaľovania

	Odbor inšpekcie ochrany ovzdušia (OIIO)		Odbor IPK (OIPK)	
Rok	Podnety spolu	Na zápach zo spaľovania	Podnety spolu	Na prašnosť
2010	11	8	29	3
2011	10	6	32	4
2012	9	8	23	6
2013	10	5	3	2
2014	13	6	9	0

Prehľad kontrolnej činnosti

Rok	Počet kontrol OIOO (VZ +SZ)	Počet prekröč. EL	Prekröč. EL	Počet kontrol Odbor IPK (IP)	Počet prekröč.	Prekröč. EL
2010	63	1	TOC	56	1	TOC
2011	50	0	-	62	3	CO, 2x TZL
2012	33	1	PCDD a F	61	3	NO _x
2013	45	3	CO,NO _x , Pb	88	1	NO _x
2014	61	7	TOC, PCDD a F, HF	76	-	-

Vyhláška MPŽP a RR SR č. 360/2011 Z.z. o kvalite ovzdušia

- Ustanovuje limitné hodnoty (LH) znečistenia ovzdušia a termíny ich dosiahnutia, medze tolerancie, početnosť prekročení LH a ďalšie technické požiadavky (18 príloh)
- Príloha č. 11 k vyhláške
- ustanovuje limitné hodnoty, cieľové hodnoty na ochranu zdravia ľudí, termíny ich dosiahnutia a medze tolerancie – SO₂, NO₂, benzén, CO, olovo, častice PM₁₀
- **Častice PM₁₀**
Denná LH - 50 µg.m⁻³, 35-krát za rok povolený počet prekročení
Ročná LH - 40 µg.m⁻³

Monitorovanie kvality ovzdušia

V ŽA kraji „oblasťou vyžadujúcou osobitnú ochranu ovzdušia“ sú **3 oblasti riadenia kvality ovzdušia (ORKO)** pre častice PM10 :

- 1) územie mesta Žilina
- 2) územie mesta Martin a Vrútky
- 3) územie mesta Ružomberok a obce Likavka

⇒ **3 AMS SHMÚ (Žilina-Obežná, Martin-Jesenského, Ružomberok- Riadok)**

Mesiac	Žilina	Martin	Ružomberok
	Počet prekročení 24 hod . LH PM10 rok 2013 (2012)		
január	17 (9)	porucha(6)	porucha (10)
február	8 (13)	6 (8)	13 (21)
marec	7 (18)	5 (8)	3 (8)
apríl	3 (0)	1 (0)	2 (2)
máj	porucha (0)	0 (0)	3 (0)
jún	porucha (0)	0 (0)	0 (0)
júl	0 (0)	0 (0)	0 (1)
august	0 (0)	0 (0)	0 (1)
september	0 (0)	0 (0)	1 (1)
október	7 (5)	4 (0)	2 (4)
november	6 (6)	3 (0)	8 (1)
december	7 (13)	4 (2)	14 (5)
Σ prekročení	55 (64)	23 (25)	46 (54)
Σ prek. r.2014	51	20	51

Vývoj emisií TZL (t/rok)

(Oblasti riadenia kvality ovzdušia ŽA,MT,RK)

Rok	Žilina		Spolu	Martin		Spolu	Ružomberok		Spolu
	MZ	VZ+SZ		MZ	VZ+SZ		MZ	VZ+SZ	
2008	776	190	966	424	45	469	645	97	742
2009	780	158	939	426	38	465	649	112	761
2010	755	127	882	412	34	447	627	142	770
2011	821	122	944	449	30	479	683	260	944
2012	829	132	961	452	27	479	689	231	920

Vývoj emisií TZL (t/rok) prevádzky pod IPK

Rok	Prevádzkovateľ			
	Dolvap Varín s.r.o.	ŽT a.s. Žilina	MT a.s. Martin	MONDI SCP a.s. Ružomberok
2012	51(utlmená výroba)	30,5	8,6	223,1
2013	76,9	27,5	9	291,7 (chyba AMS)
2014	125	41,9 (rekonštrukci a kotla)	6,1	152,1

Záver

- Pri kontrolách inšpekcie VZ a SZ neboli zistené prekročovania EL v ukazovateli TZL,
- Vývoj emisií TZL u VZ a SZ a zdrojov podliehajúcich IP je klesajúci, uplatňujú sa BATy, (stále prísnejšia legislatíva), malý počet podnetov na prašnosť, resp. žiadny,
- Viac ako 1/2 podnetov na odbore IOO sú sťažnosti na zápach zo spaľovania niečoho u MZ,
- **Stúpajúci vývoj emisií TZL predovšetkým z MZ !!!!**

Obce

- ⇒ Vydávať SP a KR (aj vyjadrenia k ohláseniu stavieb) s povinnosťou dodržiavania EL(tmavosť dymu) a spaľovať len palivá určené pre daný typ spaľovacieho zariadenia(kotla),
- ⇒ správne konanie o povolení stavieb viest' tak, aby sa stavebníci dozvedeli o týchto povinnostiach ,
- ⇒ vyškoliť pracovníkov SÚ na Ringelmanovu metódu a následne upozorňovať obyvateľov obce, v prípade vypúšťania tmavého dymu z komínov, na nesúlady EL s legislatívou a znečisťovanie ovzdušia, ktoré dýchajú v svojej obci....,
- ⇒ vo VZN mať riešenú problematiku ochrany ovzdušia, vykonávať osvetu medzi obyvateľmi obce...

MŽP SR

- ⇒ intenzívnejšie sa zaoberať problematikou znečistenia ovzdušia MZ, legislatívne upraviť kompetencie VÚC, či iných inštitúcií na možnosť vstupu k MZ v RD,
- ⇒ nové legislatívne nástroje pre MZ napr.: povinnosť výmeny starých kotlov v RD za nové,
- ⇒ presadzovať riešiť využitie operačného programu „Kvalita ŽP r.2014-2020“ na podporu výmeny kotlov .

Ďakujem za pozornosť

mariana.martinkova@sizp.sk

*„Vplyv spaľovania komunálneho
odpadu v malých zdrojoch tepla na
životné prostredie v obciach“
ITMS 22420220037*

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁČE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA**
SPOLOČNE BEZ HRANÍC